

Fästningsmuseet 50-årsjubilerar

Den 1 juni hölls en mindre jubileums-ceremoni på Vaxholms kastell. Anledningen till firandet var Vaxholms Fästnings Museum som på dagen för femtio år sedan invigdes på Oscar-Fredriksborgs fort.

Museet hette vid dess start Kungliga Vaxholms Kustartilleri regementes museum. Initiativet att starta verksamheten var den dåvarande regementschefen översten Allan Cyrus. Cyrus hade redan i början av 1910-talet börjat forska kring skärgårdsförsvarets historia och dessutom påbörjat en insamling av föremål som då tedde sig föråldrade och av inget värde - idag är många av dessa föremål ovärderliga.

De unika samlingarna

1956 överlämnades de unika samlingarna till staten såsom gåva och regeringen mottog dem och införlivade dem i Statens sjökrigshistoriska samlingar. De flesta av museets föremål tillhör alltså samma samlingar som de som förvaras vid Statens Sjöhistoriska museum och Marinmuseum.

I samband med överlämnandet gav regeringen uppdrag åt Stockholms Kustartilleriförsvaret att driva verksamheten under namnet Vaxholms Fästnings Museum.

Verksamheten växte

Kostnaden för verksamheten skulle till att börja med belasta marinens konto för reparation av fartyg och båtar, men ganska snart kom kostnaden att bestri- das av tygmästaren inom Stockholms Kustartilleriförsvaret, SK/KA 1. Verksamheten växte ständigt i omfattning. Inte minst genom Allan Cyrus oförtröttliga medarbetare Mauritz Carlsson Ljungbergs (Muller) arbete såsom tillsynsman och senare föreståndare för samlingarna.

Återinvigning år 1964

Under 1950-talet väcktes tanken att flytta verksamheten till Vaxholms kastell. Detta inte minst på grund av att vatten vid ett flertal tillfällen trängt in genom taket på det gamla fortet. Under åren 1961 till 1963 flyttades så föremålen till Vaxholms kastell. Den 24 september 1964 återinvigdes museet i nyrenoverade lokaler i Kastelets västra linje. Hedersgäst var den dåvarande kungen Gustav VI Adolf.

Verksamheten utvecklades nu än mer och redan på 1970-talet talades om att överföra museet till den myndighet som driver armé-, marin- och flygvapen-museerna, nämligen Statens Försvarshistoriska museer, SFHM.

Utsågs till huvudmuseum

Sedan dess har museets omfattning och verksamhet ökat ytterligare och

1988 utsåg Chefen för marinen, CM, museet till huvudmuseum för kustartilleriet. Tyvärr anslogs inte några ekonomiska medel för att klara den utökade rollen. Marinmuseum i Karlskrona skulle i enlighet med denna verksamhetsinriktning inneha samma roll gällande för flottan ...

1991 föreslog CM i en skrivelse till regeringen att museet bör överföras till de försvarshistoriska museerna. Allt var klart för ett överförande till den 1 januari 1997. Under sommaren 1996 lades dock plötsligt, lite "kupppartat", SFHM som myndighet under Kulturdepartementet. Pengarna för fästningsmuseets fortsatta drift kunde inte föras från Försvarsmakten och överföringsplanerna gick i stöpet. Museet ligger således tills vidare kvar direkt under KAB2/KA 1 inom MKO.

Uppskattade utställningar

Museet har under åren genomfört många uppskattade utställningar. Nämnas kan till exempel överlevnadsutställningen 1992, "Människan och hästen" 1993, och inte minst jubileumsutställningen "Vaxholm 450 år" som visades 1994 och 1995.

I år har museet genomfört en ombyggnad av ett rum i den befintliga basutställningen. Den nya utställningen skildrar minvapnet, som är kustartilleriets andra huvudvapen jämte artilleriet. Den är initierad och uppförd av

En liten bildkavalkad - Vaxholms Fästnings

Från invigningen av regementetsmuseum den 1 juni 1947 på Oskar-Fredriksborg. Sedermera från 1956 Vaxholms Fästnings Museum.

Sista besöket i museet på Oscar-Fredriksborgs fort den 7/11 1961. Mauritz C:son Ljungberg guidar.

Dåvarande chefen för KA 1, överste Allan Cyrus pekar ut platsen för regementsmuseet på Oscar-Fredriksborgs fort.

John Böttiger med assistens från museet. John Böttiger, som nu är pensionär, har verkat under många år vid KA 1 minskola och som mintygofficier inom Stockholms kustartilleriförsvär.

Utställningen som invigdes samtidigt med firandet av museets 50-årsjubileum

den 1 juni, visar bland annat ett minstationsrum som i befintligt skick placats hem från skärgården samt en mängd intressanta föremål från minverksamheten inom KA.

Hur många vet till exempel vad ett "turkhuvud" eller vad en Moxkolv är

för något? Svaret finner man i minutställningen på Kastellet. Så passa på och gör en utflykt i sommar till det 50-årsjubilerande museet på Vaxholms kastell.

Välkomna!

Erik Himmelstrand

Intendent Vaxholms Fästnings Museum

Museum genom 50 år

Ovan. Vid museets återinvigning på Vaxholms kastell 24/9 1964. CSK, öv 1 gr Bertil Larsson visar en modell över Fredriksborg för H.M. Konungen Gustav VI Adolf.

H.M. Konungen inviger jubileumsutställningen "VAXHOLM 450 ÅR" den 3 juni 1994.

Öppettider

Vaxholms Fästnings Museum är öppet under tiden 15 maj - 31 augusti varje dag mellan klockan 12.00-15.45.

Inträdesavgift vuxna 40:-
barn och ungdom upp till 16 år fri entré
(avgiften betalas av sponsorer)

Pendelbåt utgår ifrån Vaxholms turistbyrå varje hel- och halvtimme under museets öppettid. Pris 25:-, t.o.r.

Det går även att med Waxholmsbolaget eller Strömme kanalbolaget resa direkt ut från Stockholm till Kastellet.

Information och bokningar

gällande museet och evenemang på Kastellet ges på telefon 08-541 721 57 alt. 541 720 26.

Waxholmsbolaget upplysningar:

08-679 58 30.

Strömme kanalbolaget upplysningar:

08-23 33 75.